



HANKINTAOHJE 1.4.2023

TUUSNIEMEN KUNTA

Kunnanhallitus 13.3.2023 § XX

TUUSNIEMEN KUNTA

Sisällys

1 Hankintaohjeen soveltaminen.....	3
2 Hankintoja ohjaavat strategiset periaatteet.....	4
3 Hankintojen suunnittelu	4
3.1 Ennakoidun arvon laskeminen	4
3.2 Markkinakartoitus ja -vuoropuhelu	5
3.3 Hankintayhteistyö ja puitejärjestely	5
3.4 Pk-yritysten ja paikallisuuden huomioon ottaminen hankinnoissa	6
4 Hankintatoiminnan taloudelliset vaikutukset	7
5 Hankintaprosessin ohjaus ja sopimushallinta	7
6 Pienhankinnat	8
6.1 Suorahankinta	8
6.2 Kilpailuttaminen, hankinnan arvo 9.500 – 30.000 euroa	8
6.3 Kilpailuttaminen, hankinnan arvo yli 30.000 euroa – kansallinen kynnyсарvo	9
6.4 Hankinnan hyväksyminen	9
7 Kansalliset hankinnat	10
7.1 Kilpailutusmenettelyt	10
7.2 Hankinnasta ilmoittaminen	10
8 Tarjouspyyntö	10
9 Tarjousten käsittely	11
9.1 Määräajat	11
9.2 Tarjoajan soveltuvuus ja poissulkeminen (kelpoisuus/soveltuminen)	11
9.3 Tarjousten vastaanotto ja avaaminen	12
9.4 Tarjousten vertailu	13
10 Hankintapäätös	14
11 Sopimus	14
11.1 Hankintasopimusten valvonta	15
12 Muutoksenhaku	15
13 Erinäiset määräykset	16
14 Hankintaohjeen voimaantulo ja kumottavat ohjeet	16

1 Hankintaohjeen soveltaminen

Tuusniemen kunnan hankintaohje on laadittu hankintalain (1397/2016) säännöksiin perustuen. Sen lisäksi, mitä julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetussa laissa (1397/2016), vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetussa erikoisalojen hankintalaissa (1398/2016) ja niitä täydentävissä säädöksissä säädetään, noudatetaan Tuusniemen kunnan hankinnoissa tätä hankintaohjetta.

Lainsäädännön johtavana periaatteena on avoimen kilpailun edistäminen. Hankintaohje koskee kunnan oman toiminnan lisäksi kuntakonserniin kuuluvia tytäryhtiöitä ja tytäryhteisöjä.

Hankintalain tarkoittamalla hankinnalla tarkoitetaan organisaation ulkopuolelta tapahtuvaa tavaroiden ja palvelujen ostamista, vuokraamista tai siihen rinnastettavaa toimintaa sekä urakalla teettämistä.

Tätä hankintaohjetta sovelletaan kynnysarvot alittaviin pienhankintoihin, joista ei ole säännöksiä hankintalaissa. Lisäksi hankintaohjetta sovelletaan niihin kansallisen kynnysarvon ylittäviin hankintoihin, joista on säädetty hankintalain 11 ja 12 luvuissa. Ohje ei kuitenkaan koske EU- kynnysarvot ylittäviä hankintoja, joita koskevat hankintalain säännökset.

Hankinnat jakautuvat taloudellisen arvon perusteella kolmeen eri ryhmään:

1. Hankintalaissa tarkoitettujen kansallisen kynnysarvon alittaviin pienhankintoihin
2. Kansallisen kynnysarvon ylittäviin hankintoihin
3. EU-kynnysarvon ylittäviin hankintoihin. Nämä ryhmät määräytyvät seuraavien kynnysarvojen mukaan:

Kansalliset kynnysarvot, kunnat (1.1.2022 alkaen)

- tavara- ja palveluhankinnat 60.000 €
- rakennusurakat 150.000 €
- muut erityiset palvelut 300.000 €
- sosiaali- ja terveystalvelujen hankinnat 400.000 €
- muiden erityisten palvelujen hankinnat 300.000 €
- käyttöoikeussopimukset 500.000 €

EU-kynnysarvot (1.1.2022 alkaen)

- tavara- ja palveluhankinnat 215.000 €
- rakennus- ja käyttöoikeusurakat 5.382.000 €
- suunnittelukilpailut 215.000 €

Erytisalojen hankinnat (EU-kynnysarvo, ei erillisiä kansallisia kynnysarvoja 1.1.2022 alkaen)

- tavara- ja palveluhankinnat 431.000 €
- rakennusurakat 5.548.000 €
- suunnittelukilpailut 531.000 €
- sosiaali- ja terveystalvelut ja muut erityiset palvelut 1.000.000 €
- käyttöoikeussopimukset 5.382.000 €

Edellä mainitut kynnysarvot ovat hankintaohjeen voimaantulo hetken arvoja ja ne tulee tarkistaa aina ennen hankinnan toteuttamista.

2 Hankintoja ohjaavat strategiset periaatteet

Hankinnoissa on noudatettava hankinnan laadusta ja suuruudesta riippumatta syrjimättömyyden, avoimuuden ja tasapuolisuuden ja suhteellisuuden periaatteita. Hankintaprosessin eri vaiheissa sekä tarjoajaehdokkaista ja tarjouksentekijöistä että saatuja tarjouksia kohdellaan näiden periaatteiden mukaisesti.

Hankintatoiminta järjestetään siten, että hankintoja voidaan järjestää mahdollisimman kokonaistaloudellisesti ja suunnitelmallisesti olemassa olevat kilpailuolosuhteet hyväksi käyttäen ja ympäristö- ja sosiaaliset näkökohdat huomioon ottaen. Kunta voi hyödyntää Sansia Oy:n tarjoamia puitejärjestelyjä sekä tehdä järkeviä yhteishankintoja tai hyödyntää muita yhteistyömahdollisuuksia julkisten hankintojen tarjouskilpailuissa.

Hankinnat on toteutettava tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina. Hankinnat on pyrittävä järjestämään siten, että pienet ja keskisuuret yritykset ja muut yhteisöt pääsevät tasapuolisesti muiden tarjoajien kanssa osallistumaan tarjouskilpailuihin. Tätä voidaan edistää antamalla mahdollisuus jättää osatarjouksia tai osittamalla hankintoja järkevästi.

Koko hankintaprosessissa on otettava huomioon kotimaisen tuotannon edistämistä ja paikkakunnan resurssin käyttöä koskevat näkökohdat. Hankinnoissa tulee maksimoida koko seutukunnan yritysten kilpailumahdollisuudet sekä hyödyntää Sansia Oy:n tai potentiaalisten tarjoajien asiantuntemusta hankintaa suunniteltaessa.

3 Hankintojen suunnittelu

Tulevan vuoden hankintojen suunnitteluun tulee kiinnittää riittävästi huomiota ja talousarvion laadintavaiheessa. Hankinnan tärkeimmät ratkaisut tehdään jo suunnitteluvaiheessa, joten siihen tulee varata riittävästi aikaa ja resursseja. Suunnitteluvaiheessa määritellään ennen kaikkea hankintatarve, kartoitetaan nykytoiminnan tilanne ja kustannukset sekä haetaan tietoa markkinoilla olevasta tarjonnasta, mikä auttaa merkittävästi varsinaisen kilpailutuksen toteuttamista ja parhaan vastikkeen saamista julkisille varoille. Kiinteä yhteistyö ja tiedonvaihto kunnan eri toimialojen sekä hankintojen loppukäyttäjien välillä edistää hankintojen onnistumista.

Hankinnan suunnittelussa ja hankintamenettelyn valinnassa on otettava huomioon etenkin seuraavat seikat:

- hankinnan luonne
- moniulotteinen palveluhankinta vai teknisesti helposti määriteltävissä oleva perustuote
- säännöllisesti vai epäsäännöllisesti toistuva hankinta
- hankinnan arvo (alv 0 %)
- laatutekijöiden merkitys
- elinkaarikustannukset
- markkinoilla oleva tarjonta.

Pienhankintojen suunnittelussa on erityisesti kiinnitettävä huomiota hankinnan luonteeseen sekä tarkoituksenmukaisuuteen eli keskitytään siihen, mikä on oleellista ja oikeassa suhteessa hankintaan nähden.

3.1 Ennakoidun arvon laskeminen

Hankinnan ennakoidun arvon laskemisella pyritään selvittämään ja ennakoimaan käynnistyvän hankinnan suurin ennakoitu kokonaisarvo koko sopimuskauden ajalta.

Hankintaa ei saa pilkkoa eriin, eikä laskea hankinnan arvoa poikkeuksellisin menetelmin hankintalain säännösten kiertämiseksi.

Hankinnan ennakoitu arvo lasketaan aina ilman arvonlisäveroa. Arvioinnin tulee perustua hankinnan ilmoittamisajankohdan tai muun hankintamenettelyn aloittamisajan arvoon. Arvoa laskettaessa on otettava huomioon hankinnan vaihtoehtoiset toteuttamistavat, optio- ja muut sopimuksen pidennysehdot sekä tarjoajille maksettavat palkkiot.

Toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen ennakoitu arvo lasketaan kertomalla vuosiarvo neljällä tai kuukausiarvo 48:lla.

Jos hankinta toteutetaan samanaikaisesti erillisinä osina, on kaikkien osien ennakoitu arvo laskettava yhteen. Jos osien yhteenlaskettu arvo on vähintään kansallisen tai EU-kynnysarvon suuruinen, jokaisen osan hankinnassa noudatetaan yhteenlasketun arvon mukaista hankintamenettelyä.

3.2 Markkinakartoitus ja -vuoropuhelu

Hankinnasta vastaava henkilö antaa tietoa toimittajille hankintaa koskevista suunnitelmista ja vaatimuksistaan, mikä mahdollistaa markkinakartoituksen ja -vuoropuhelun mahdollisten toimittajien kanssa ennen hankintailmoituksen jättämistä.

Markkinakartoituksen tavoitteena on tunnistaa, minkälaisia toimittajia on olemassa sekä saada tietoa markkinoilla olevista ratkaisuvaihtoehdoista. Lisäksi näin voidaan saada parempi käsitys siitä, miten hankinnan kohde kannattaisi tarjouspyynnössä määritellä sekä tiedustella, millaisissa osissa hankinta olisi luontevaa kilpailuttaa. Hankinnan laajuus, erityisosaamisen vaatimus ja toimittajamarkkinoiden tuntemus ennestään vaikuttavat markkinakartoituksen tarpeellisuuteen ja laajuuteen.

Markkinakartoitus voidaan toteuttaa vaikkapa yksinkertaisella tietopyynnöllä esimerkiksi HILMA:ssa, kunnan www-sivuilla tai lähettämällä tietopyyntö suoraan tiedossa oleville toimittajille. Toimittajia pyydetään esittämään vapaamuotoisesti ja suuntaa antavasti ratkaisuvaihtoehtoja sekä arvioita kustannuksista. Tietopyynnössä on ilmoitettava selkeästi, että kyseessä on tietopyyntö, eikä varsinainen tarjouspyyntö. Markkinakartoitus voidaan toteuttaa myös tiedotustilaisuuden muodossa, jossa esitellään toteutettavaa hanketta ja pyydetään toimittajilta kommentteja ja kysymyksiä.

EU-kynnysarvot ylittävien hankintojen vuoropuhelusta tehdään lyhyet muistiinpanot, joita ei luovuteta vuoropuheluihin osallistuneille toimittajille. Hankinnan tekijä liittää muistiinpanot osaksi hankinta-asiakirjoja.

Markkinakartoitus- ja vuoropuhelu on erotettava selkeästi kilpailutuksesta ja ne ajoitetaan ennen tarjouspyyntövaihetta, eivätkä ne saa johtaa kilpailun vääristymiseen tai syrjimättömyyden ja avoimuuden vastaiseen menettelyyn.

3.3 Hankintayhteistyö ja puitejärjestely

Kunnan eri toimialueiden tarvitsemat samankaltaiset tuotteet tai palvelut tulee mahdollisuuksien mukaan hankkia keskitetysti joko oman organisaation puitteissa tai hankintayhteistyössä muiden kuntien kanssa. Hankintayhteistyö voi olla satunnaista ja vain tiettyihin hankintoihin kohdistuvaa, taikka toistuvaa, yhteistyösopimukseen perustuvaa.

Yhteistyömuotoina ovat vapaamuotoinen hankintayhteistyö, kuntalain mukaiset yhteistoimintamuodot, kuten yhteiset toimitelmit ja vastuukuntamalli sekä yhteistyön syntyessä hankintarengas (hankintalain 21 §:n muita yhteishankintoja koskeva säännös).

Vapaamuotoisessa hankintayhteistyössä hankintojen suunnittelu (esim. markkinakartoitus ja kuvausten laatiminen) tehdään yhdessä, mutta kukin kunta tekee itse viralliset kilpailutustoimet, kuten tarjouspyynnön lopullisen julkaisemisen, tarjousten vertailun sekä hankintapäätöksen.

Puitejärjestely on hankintalain § 42 - 43:n mukainen tapa toteuttaa pienet hankinnat kokonaisuutena kilpailuttamisedun saavuttamiseksi. Kun kunnalla on usein toistuvia hankintoja, jotka yksittäisinä hankintoina alittavat kansallisen kynnsarvon, mutta esimerkiksi tilikauden ajalta yhteenlaskettuna ylittävät sen, kannattaa hankinnat kilpailuttaa suurempana kokonaisuutena. Hyvän hankintakäytännön vaikutukset täyttyvät yksittäisten tilausten kohdalla automaattisesti, kun puitejärjestelyt kilpailutetaan hankintalainsäädännön menettelytapasäännösten mukaisesti.

Puitesopimuksilla rationalisoidaan hankintoja niin, että käytetään ensisijassa voimassa olevia sopimuksia. Sen vuoksi on ennen hankinnan tekemistä selvítettävä, onko Tuusniemen kunta mukana hankinnan kohdetta koskevassa puitesopimuksessa.

Hankinnoissa tulee hyödyntää mahdollisuuksien mukaan yhteishankintayksikkö Sansia Oy:n kilpailuttamia sopimuksia. Sansia Oy kilpailuttaa ja neuvottelee asiakkaidensa puolesta puitejärjestelyjä ja hankintasopimuksia, sekä vastaa sopimushallinnasta. Sopimukseen on mahdollista liittyä ilman omaa kilpailuttamista. Sopimusten hyödyntäminen edellyttää sitoutumista sopimukseen tai kiinnostuksen ilmaisemista ennen tarjouspyynnön lähettämistä. Tämän vuoksi on tärkeää vastata Sansia Oy:n sähköpostilla tekemiin kyselyihin kilpailutukseen tulossa oleviin hankintoihin osallistumisesta tai ainakin mahdollisesta osallistumisesta kunnalle tarpeellisten hankintojen osalta. Jos hankinnan tekijä haluaa liittyä yhteishankintayksikön kilpailuttamaan sopimukseen, on asiasta konsulttoiva ennen päätöstä asiassa yhteyshenkilönä toimivaa hallintojohtajaa. Yhteishankintayksikön kilpailuttamaan sopimukseen liityttäessä on huolehdittava siitä, ettei sopimuksen ulkopuolisia ostoja tehdä. Hankinnan suorittamisesta yhteishankintana päättää se toimielin tai viranhaltija, jolla on hallintosäännön mukaan muutoinkin oikeus päättää kyseisestä hankinnasta.

3.4 Pk-yritysten ja paikallisuuden huomioon ottaminen hankinnoissa

Riittävät tiedot markkinoista ja paikallisista toimittajista mahdollistavat paikallisten pienyritystenkin osallistumisen ja menestymisen hankintaprosesseissa. Paikalliset yritykset voidaan nähdä ketterinä ja nopeasti reagoivina toimittajina, joten niitä tulisi pyrkiä hyödyntämään myös kilpailutuksissa.

Tarjousten vertailuperusteiksi voidaan sisällyttää kriteereihin erilaisia laadun ja hinnan taustalla olevia vaatimuksia, jolloin pienillä ja myös paikallisilla yrityksillä voi olla parempi mahdollisuus hyödyntää suhteellisia vahvuuksiaan, kuten reagointikykyä ja joustavuutta. Paikallisten pienyritysten vahvuuksia voidaan hyödyntää hankintayksikön asettamissa vertailuperusteissa esimerkiksi palvelun saatavuudella virka-ajan ulkopuolella iltaisin tai viikonloppuisin tai sillä, miten nopeasti asiantuntija on saatavissa tarvittaessa paikalle. On kuitenkin aina muistettava, että syrjinnän kiellon periaate kieltää syrjimisen.

Pk-yrityksillä on harvoin käytettävissä erikseen tarjouskilpailuihin suunnattuja henkilöresursseja, mikä tulisi ottaa huomioon aikarajoja määriteltäessä. Tulevissa laajoissa ja monimutkaisissa hankinnoissa tulisi antaa aikaa pienyrityksille valmistautumiseen ja kumppanuuksien solmimiseen siten, että kunta antaa ennakkotietoa tulevasta hankinnoista esimerkiksi kotisivuillaan.

Paikallista yrittäjyyttä ja työpaikkojen säilymistä edistetään hankintalainsäädännön antamissa rajoissa ja hankintatoimen resurssien puitteissa. Vaikutukset aluetalouteen pyritään ottamaan huomioon hankinnoissa lainsäädännön puitteissa.

Strategiset ratkaisut kunnan oman tuotannon ja yksityisen tuotannon välillä tulee tehdä tapauskohtaisesti, ottaen huomioon kustannustehokkuus, toiminnan laatu loppukäyttäjälle, ratkaisun joustavuus sekä mahdolliset vaikutukset lähialueen talouteen esimerkiksi työllisyyden kautta. Jatkuvalle ja kokonaisvaltaisella oman ja yksityisen tuotannon vertailulla haetaan laajempaa tietoa päätöksenteon tueksi valittaessa oman tai yksityisen palvelutuotannon välillä.

4 Hankintatoiminnan taloudelliset vaikutukset

Hankintatoiminnalla on suuri merkitys kuntakonsernin talouden tasapainottamisessa. Tasapainottamisen tulee näkyä hankinnoissa siten, että etsitään aktiivisesti pitkällä aikavälillä taloudellisimpia ratkaisuja ja toimintamalleja. Hankintoja tehdään vain todellisiin tarpeisiin. Hankintoja tehtäessä on määriteltävä erityisen tarkasti varsinainen tarve ja otettava huomioon kunnan toimialojen väliset yhdyspinnat.

Hankinnoissa otetaan huomioon hankinnan koko elinkaaren kustannukset, kuten hankintakustannukset, käyttökustannukset (työaika, energiakustannukset jne.), huoltokustannukset (varaosien ja huollon tarve sekä niiden saatavuus ja hinta), toimintakatkosten kustannukset ja kierrätys- ja jätevaiheen kustannukset. Kuntakonsernin on aktiivisesti investoitava energiaa säästäviin, toimintaa tehostaviin ja tuottavuutta lisääviin ratkaisuihin.

Hankintojen tavoitteena on saavuttaa kulloisenkin tarpeen kannalta paras hinta-laatusuhde. Hankintakriteereissä on otettava huomioon myös mahdollisuuksien mukaan laatukriteerit. Kilpailutuksissa voidaan ottaa huomioon valintakriteereinä myös esimerkiksi kuljetuskustannukset, hiilijalanjälki, muut ympäristövaikutukset, toiminnan joustavuus ja huoltopalvelujen tai tarvikkeiden saatavuutta paikallisesti. Kaikki valintaperusteet tulee olla kirjattuna tarjouspyyntöön. Muita kriteerejä ei voida hankintapäätösvaiheessa käyttää.

5 Hankintaprosessin ohjaus ja sopimushallinta

Tuusniemen kunnan hallintosäännössä on määritelty hankinnoista päättävät viranhaltijat ja toimielimet hankintarajoineen. Hankintoja suorittavat kunnan toimialat ovat vastuussa omalta osaltaan hankintaprosessin ohjauksesta ja sopimushallinnasta.

Hankintoja suorittava toimiala on aina vastuussa oman tarpeen ja vaatimusten määrittelystä omaan toimintaan sopivaksi. Ostajalla täytyy olla selkeä näkemys siitä, mitä tarvitaan. Hankintoja tekevä toimiala on myös vastuussa siitä, että se pystyy viestimään selkeästi hankintatarpeista joko oman tai ulkopuolisen hankintaprosessin kautta.

Hankintojen jälkeinen toiminta otetaan huomioon jo ennen hankinnan tekemistä. Arvioidaan ja ennakoidaan mahdollisimman hyvin hankinnan vaikutukset ja toimitusprosessin hallintaan liittyvät asiat. Kilpailutuksissa hyödynnetään kunnan omaa osaamista ja lisäksi käytetään tarpeen mukaan ulkopuolista asiantuntemusta (esimerkiksi Sansia Oy:n asiantuntijat). Esimerkiksi kunnan tietyllä toimialalla olevaa erityisosaamista hyödynnetään joustavasti toimialarajat ylittäen, pyrittäessä optimaaliseen kilpailutuksen lopputulokseen. Hankinnoissa myös otetaan huomioon loppukäyttäjän näkökulma ja seurataan hankinnan vaikutuksia palvelun laatuun ja käytettävyyteen systemaattisesti.

Tarkoituksenmukainen sopimustenhallinta on tärkeää oman toiminnan jatkuvuuden ja laadun kannalta. On erittäin tärkeää kiinnittää huomiota tilaajavastuuseen ja

sopimuksen noudattamiseen koko sopimuskauden ajan. Todellisen laskutuksen ja hankintasopimuksen yhtäpitävyyttä seurataan.

Sopimusrikkomuksia laadussa, hinnassa tai muissa sopimusehdoissa ei hyväksytä. Sopimukseen sisällytetään mahdollisuuksien mukaan erillinen sanktiointi laadun varmistamiseksi sekä mahdollisten sopimusrikkomusten varalta. Sopimuksissa tulee olla selkeät ehdot mahdollisille hintojen korotuksille. Aiheelliset kirjalliset reklamaatiot tehdään ajallaan ja tarvittavassa laajuudessa.

Hankintaprosesseissa syntyvä dokumentaatio arkistoidaan kunnan arkistosäännön mukaisesti.

6 Pienhankinnat

Pienhankinnoilla tarkoitetaan kansallisen kynnysarvon alittavia hankintoja. Niihin ei sovelleta hankintalakia muuten kuin hankintaokaisua koskevilta osin (Hankintalaki 135 §). Vaikka pienhankintoihin ei sovelleta hankintalakia, niissä noudatetaan julkisten hankintojen peruseriaatteita. Markkinatuntemus ja hinnoista informointi on hyvä tapa saada paikallisia pienyrityksiä aktivoitumaan julkisia pienhankintoja kohtaan. Jotta paikalliset yritykset voidaan saada mukaan hankintoihin, täytyy pienhankinnat saada ensin yritysten tietoon ja tarjottaviksi. Tästä ensisijainen vastuu on kulloistakin hankintaa valmistevalla henkilöllä.

6.1 Suorahankinta

Hankinta ilman kilpailua eli suorahankinta tietyltä toimittajalta on mahdollista kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa, jos hankkeen arvo on vähäinen tai kilpailuttaminen on muutoin epätarkoituksenmukainen hankinnan luonteesta johtuen. Suorahankinta voidaan tehdä alle 9.500 euron hankinnoissa.

Keskeisimmät suorahankinnan perusteet

- ennalta arvaamaton kiire. Ennalta arvaamattoman kiireen tulee johtua kunnan ulkopuolisista syistä. Perusteen on oltava äkillinen ja sellainen, jota hankinnan tekijä ei ole kohtuudella voinut ennakoida.
- tarjouskilpailun kustannukset ylittävät kilpailuttamisesta saatavan hyödyn
- vastaavaa tuotetta tai palvelua on hankittu lähiaikoina ja hintataso on siten selvillä.
- muita kysymyksen tulevia toimittajia ei ole tiedossa
- tavara- tai palveluhankinta on arvoltaan vähäinen.

Ennen suorahankinnan tekemistä tulee aina tapauskohtaisesti harkita, onko syytä selvittää 2-5 tarjoajalta tilausta varten tuote-, hinta- ja saatavuustiedot.

6.2 Kilpailuttaminen, hankinnan arvo 9.500 – 30.000 euroa

Pienhankinnat tulee pääsääntöisesti kilpailuttaa ja markkinoilla olemassa olevaa kilpailua tulee hyödyntää mahdollisuuksien mukaan. Pienhankinnat voidaan kilpailuttaa hankintalainsäädäntöä kevyemmällä ja joustavimmilla menettelyillä:

- pyydetään 2-5 tarjoajalta vastauksia hintatiedusteluun tuote-, hinta- ja saatavuustietoja varten esimerkiksi puhelimitse tai sähköpostilla
- pyydetään 2-5 tarjoajalta vastauksia hintatiedusteluun tuote-, hinta- ja saatavuustietoja varten esimerkiksi puhelimitse tai sähköpostilla tai järjestetään tapaaminen

- hankinnasta voi julkaista hankintailmoituksen ilmoittaen, että hankinta on alle kansallisen kynnysarvon ja liittäen hankintailmoitukseen tarjouspyynnön. Yksinkertaisessa hankinnassa myös pelkkä hankintailmoituksen julkaiseminen riittää.

6.3 Kilpailuttaminen, hankinnan arvo yli 30.000 euroa – kansallinen kynnysarvo

Hankinnasta julkaistaan tarjouspyyntö, joko hankintayksikkö itse tai Sansia Oy. Hankinnan luonne ohjaa, minkä sisältöinen tarjouspyynnön tulee olla. Koska pienhankinnoissa tavoitellaan yksinkertaisia ja kustannustehokkaita menettelyjä, tarjouspyyntöön sisältyviä laadullisia vertailuperusteita kannattaa käyttää harkiten. Mitä vähemmän vertailuperusteita tarjouspyyntöön sisällytetään, sitä vähemmällä työllä hankinta on mahdollista toteuttaa. Tarjouksia vertailtaessa ei saa ottaa mukaan vertailuperusteita, joita ei ole mainittu tarjouspyynnössä. Laatutekijät otetaan huomioon siten, että hankinnan minimivaatimustaso määritellään tarkasti hankinnan kohteen kuvauksessa ja teknisissä erittelyissä.

Tarjoajalle voidaan tarvittaessa asettaa soveltuvuusvaatimuksia, esimerkiksi tarjoajan luottoluokitusta tai kokemusta aiemmista vastaavista hankinnoista koskevia vaatimuksia. Tarjouksista valitaan kokonaistaloudellisesti edullisin tai hinnaltaan halvin.

Käytetyn hankintamenettelyn eri vaiheet dokumentoidaan asianmukaisesti myös pienhankintoja tehtäessä. Hankinnat tulee toteuttaa mahdollisimman suunnitelmallisesti ja taloudellisesti sekä tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina, sillä toistuvat ja selkeästi pilkotut hankinnat voidaan saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi, vaikka hankintalain mukainen valitusoikeus ei muuten koske pienhankintoja. On myös otettava huomioon mahdollisuus toteuttaa toistuvat pienhankinnat puitejärjestelyllä.

Lisäksi tulee ottaa huomioon, että vähintään 9.000 euron tai yli 10 työpäivää kestävä työn hankintoja koskee tilaajavastuulaki, joka velvoittaa työn tilaajan selvittämään, että hänen sopimuskumppaninsa täyttävät sopimuspuolina ja työnantajina lakisäätteiset veloitteensa.

Myös pienhankintojen osalta saattaa olla tarkoituksenmukaista järjestää kilpailutus Sansia Oy:lle toimeksiantona. Tästä tulee harkinnan mukaan käydä neuvottelu Sansia Oy:n hankinta-asiantuntijan kanssa. Monissa tilanteissa kannattaa myös heti hankintaprosessin alkuun varmistua, onko kunta mukana kyseisen hankintatarpeen osalta Sansia Oy:n kilpailuttamassa puitesopimuksessa.

6.4 Hankinnan hyväksyminen

Hankintapäätöksen tekee henkilö tai toimielin, jolla on kunnan hallintosäännön mukaan siihen oikeus.

Arvoltaan vähäinen suorahankinta

Arvoltaan alle 9.500 euron vähäisestä pienhankinnasta ei tehdä kirjallista hankintapäätöstä, vaan hankinnan hyväksyjä hyväksyy hankinnan hyväksymisvaltuuksiensa mukaisesti hyväksymällä hankinnan tietojärjestelmässä, allekirjoittamalla tilauksen tai tekemällä hankinnan sähköpostilla. Jos suorahankinnan peruste näkyy kunnalle jäävässä tilausdokumentissa tai tilaus- tai muussa tietojärjestelmässä, suorahankinnan perustetta ei tarvitse erikseen kirjata. Suorahankintana tehtävään tilaukseen ei koskaan liitetä oikaisuohjetta.

Tarjouskilpailu ja hankintapäätös 9.500 euroa – kansallinen kynnysarvo

Jos hankinnasta on järjestetty hankintakilpailu, hankinnasta tehdään pääsääntöisesti hankintapäätös. Hankintapäätökseen on hankintalain mukaan pienhankinnankin osalta liitettävä oikaisuvaatimusohje eli ohjeet hankintaoikaisua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemisestä hankintayksikölle, ja päätös annetaan tiedoksi kaikille tarjoajille. Määräaika hankintaoikaisua koskevan vaatimuksen tekemiseen on tarjoajalla 14 päivää hankintapäätöksen tai muun hankintaa koskevan ratkaisun tiedoksisaannista. Hankintayksikkö voi itse ottaa hankintapäätöksen tai ratkaisun oikaistavakseen 90 päivän kuluessa siitä, kun hankintaoikaisun kohteena oleva päätös tai ratkaisu on tehty. Oikaisuohjetta ei koskaan liitetä tilaukseen. Tilaus tai sopimus voidaan tehdä oikaisuajan kuluessa vain poikkeustilanteessa. Kansallisen kynnysarvon alittavasta hankinnasta ei voi valittaa hankintalain perusteella markkinaoikeuteen.

7 Kansalliset hankinnat

Kansallisen kynnysarvon ylittävissä, mutta EU-kynnysarvon alittavissa hankinnoissa noudatetaan hankintalakia. Aina ensiksi tulee tarkistaa, onko kunta mukana kyseistä hankintaa koskevassa Sansia Oy:n kilpailuttamassa puitesopimuksessa. Hankinta aloitetaan ilmoittamalla siitä Hilma-järjestelmässä, tai neuvottelemalla Sansia Oy:n kanssa kilpailutuksen järjestämisestä yhtiölle toimeksiantona. Hankinnan kilpailutuksessa on noudatettava sellaista menettelyä, joka on hankintalain 3 §:n 1. momentissa tarkoitettujen periaatteiden mukainen. Näitä periaatteita ovat esimerkiksi avoimuus, tasapuolisuus ja syrjimättömyys sekä suhteellisuusperiaate. Avoimuusperiaatteen mukaan hankinnasta tulee julkaista kansallinen hankintailmoitus ja hankintaa koskevista ehdoista tulee antaa kaikille asianosaisille samalla tavoin tietoa. Tasapuolisuus ja syrjimättömyys merkitsevät sitä, että jokaisessa hankinnan vaiheessa tulee kaikkia tarjoajia kohdella tasapuolisesti ja syrjimättömästi sekä hankinnan ehtojen tulee olla kaikille samanlaiset. Suhteellisuusperiaatteen mukaan hankinnan vaatimukset ja toimintamallit suhteutetaan kansallisen hankinnan arvoon ja luonteeseen.

7.1 Kilpailutusmenettelyt

Hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä on kuvattava hankinnassa käytettävä hankintamenettely. Hankintamenettelyt ovat avoin menettely, rajoitettu menettely, sekä neuvottelumenettely (hankintalain 32 – 35 §). Suorahankintoihin sovelletaan, mitä hankintalain 40 ja 41 §:ssä ja erityisalojen hankintalain 43 – 44 §:ssä säädetään.

7.2 Hankinnasta ilmoittaminen

Kansallisesta hankinnasta ja suunnittelukilpailusta on julkaistava ilmoitus internet-osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi (HILMA) käyttäen kansalliselle hankintailmoitukselle tarkoitettua lomaketta. Vastaamalla kaikkiin lomakkeen kysymyksiin on annettu kaikki hankintalain edellyttämät tiedot.

On kuitenkin otettava huomioon, että hankintailmoituksessa tulee ilmoittaa mahdollisista tarjoajien tai ehdokkaiden arvioimiseksi asetetuista soveltuvuusvaatimuksista sekä siitä, mistä tarkemmat tiedot mahdollisista vaatimuksista ja niiden todentamiseksi vaadittavista asiakirjoista ovat saatavilla. Hankintailmoituksessa on myös ilmoitettava ehdokkaiden määrän rajaamisesta sekä ehdokkaiden mahdollisesta valikoinnista tarjouksien antamiseen tai neuvotteluihin osallistumiseen. Jos hankintailmoituksessa mainittuja tietoja voidaan täydentää muualta saatavissa olevilla tiedoilla, on siitä mainittava hankintailmoituksessa.

8 Tarjouspyyntö

Hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä on pyydetty toimittajia määräaikaan mennessä esittämään tarjouksensa. Tarjouspyyntö on tehtävä kirjallisesti ja se on laadittava siten, että sen perusteella voidaan antaa keskenään vertailukelpoisia tarjouksia.

Hankintalaissa ei ole määritelty vähimmäismääraaikoja kansallisille hankinnoille. Hankintayksikön tulee määrittää ne itse. Määräajan asettamisessa on otettava huomioon hankinnan koko ja luonne, sekä tarjouksen laatimiseen vaadittava kohtuullinen aika.

Tarjoajan tulee osoittaa tarjoamansa tavaran, palvelun tai rakennusurakan olevan hankintailmoituksessa ja tarjouspyynnössä esitettyjen vaatimusten mukainen. Hankintailmoitusta, tarjouspyyntöä tai tarjousmenettelyn ehtoja vastaamattomat tarjoukset on suljettava pois tarjouskilpailusta. Tarjoajaa tai ehdokasta voidaan pyytää määräajassa toimittamaan, lisäämään, selventämään tai täydentämään puutteellisia tai virheellisiä tietoja ja asiakirjoja.

Tarjouspyyntöluonnoksen lähettäminen kommenttikierrokselle ennen varsinaisen tarjouspyynnön lähettämistä on myös mahdollista ja se tehdään sähköpostitse tai kirjallisesti. Myös neuvottelut tarjouspyynnön sisällöstä avoimesti toimittajien kanssa ovat mahdollisia, kunhan neuvottelut eivät vaaranna tasapuolista ja syrjimätöntä kohtelua tarjouskilpailussa.

9 Tarjousten käsittely

Tarjousten käsittely on usein käytännössä kolmivaiheista, koska monesti tarjouspyynnöt on rakennettu siten, että ne sisältävät 1) yrityksen soveltuvuutta koskevia vähimmäisvaatimuksia 2) hankinnan kohdetta koskevia vähimmäisvaatimuksia ja 3) hankinnan kohteen vertailuperusteita. Tarjoajien soveltuvuuden arviointi on erotettava tarjousten tarjouspyynnön mukaisuuden tarkastamisesta ja tarjousten vertailusta, jotka muodostavat omat erilliset vaiheensa hankintamenettelyssä.

Monia vähimmäisvaatimusten osalta huomioon otettavia ominaisuuksia voidaan ottaa huomioon vaihtoehtoisesti myös vertailuperusteissa. Vertailuperusteiden käyttämisen lisäarvona vähimmäisvaatimukseen nähden on niiden asteittainen toimintaperiaate: Tarjousten väliset erot ovat hienojakoisempia, sillä näitä kuvataan tarjousten hylkäämisen sijaan piste-eroin.

9.1 Määräajat

Mikäli tarjousten tekemiseksi on tilaajasta johtuvasta syystä (esim. virhe tai puute tarjouspyyntöasiakirjoissa) tarpeellista myöntää lisäaikaa, siitä on ajoissa ilmoitettava kaikille, joilta tarjousta on pyydetty. Ilmoitus on tehtävä siinä järjestelmässä/tavalla, jolla tarjouspyyntökin on tehty.

9.2 Tarjoajan soveltuvuus ja poissulkeminen (kelpoisuus/soveltuminen)

Ehdokkaiden soveltuvuusvaatimukset on esitetty hankintailmoituksessa/tarjouspyynnössä. Asetettujen vaatimusten täytyy olla perusteltuja ja oikeassa suhteessa hankinnan laajuuteen nähden. Ehdokasta, jolta on kelpoisuuden arvioinnin jälkeen pyydetty tarjous, ei saa sulkea pois kilpailusta, ellei ehdokkaan kelpoisuutta koskevat ominaisuudet ole olennaisesti heikentyneet tarjouspyynnön jälkeen. Tietojen paikkansapitävyys tulee tarkistaa voittajan osalta ennen hankintasopimuksen allekirjoittamista.

Hankintalain 80 §:ssä on säädetty pakollisista ehdokkaiden poissulkemisperusteista. Tätä hankintalain säännöstä voidaan soveltaa myös kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa. Tällöin asiasta on mainittava hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä. Tarjoajalta voidaan vaatia vakuutus siitä, että sitä ei koske mikään pakollinen poissulkemisperuste. Rikosrekisteriote yhtiöstä ja vastuuhenkilöistä voidaan vaatia, jos tästä ilmoitetaan hankintailmoituksessa/tarjouspyynnössä. Hankintalain mukaan tarjouskilpailun ulkopuolelle on suljettava ehdokas/tarjoaja, joka tai jonka edustus-, päätös- tai valvontavaltaa

1.4.2023

Julkinen

käyttävä henkilö tai hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsen on tuomittu viiden vuoden sisällä rangaistukseen jostakin lain 80 §:ssä mainitusta syystä, rikosrekisteristä ilmenevällä lainvoimaisella tuomiolla. Näihin luetaan muun muassa terroristi- tai järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan osallistumisen lisäksi erityisesti talousrikokset, lahjuksen antaminen tai ottaminen sekä veropetos. Lain mukaan tarjouskilpailusta on myös suljettava ehdokas/tarjoaja, jonka on lainvoimaisella päätöksellä tai tuomiolla todettu laiminlyöneen velvollisuutensa verojen tai sosiaaliturvamaksujen maksamiseen ilman, että niiden maksamisesta on sitovasti sovittu.

Lisäksi voidaan haluttaessa soveltaa hankintalain mukaisia harkinnanvaraisia poissulkemisperusteita, jolloin siitä tulee mainita tarjouspyynnössä tai hankintailmoituksessa. Harkinnanvaraisista poissulkemisperusteista on säädetty hankintalain 81 §:ssä. Harkinnanvaraiset poissulkemisperusteet on myös lueteltu edellä mainitussa pykälässä. EU-kynnysarvot ylittäviä hankintoja koskee myös ESPD-lomakkeen (yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja) täyttövaatimus ja siinä selvitettyjen asioiden hyväksyttävyyden. Harkinnassa voidaan ottaa huomioon virheen, rikkomuksen tai laiminlyönnin vakavuus, yhteys hankinnan kohteeseen, kulunut aika sekä mahdolliset muut aiheutuneet seuraamukset.

Ehdokas tai tarjoaja voi esittää näyttöä luotettavuudestaan siitä huolimatta, että sitä rasittaa 80 tai 81 §:ssä tarkoitettu poissulkemisperuste. Jos hankintayksikkö katsoo näytön ja luotettavuuden riittäväksi, se ei saa sulkea kyseistä ehdokasta tai tarjoajaa pois tarjouskilpailusta (82 §).

Ehdokas/tarjoaja tulee lain 83 §:n mukaan sulkea tarjouskilpailusta myös, jos se ei täytä hankintayksikön asettamia vähimmäisvaatimuksia, jotka on asetettu ja ilmoitettu hankintailmoituksessa. Vaatimuksilla tulee voida asianmukaisesti varmistaa, että ehdokkaalla tai tarjoajalla on oikeus harjoittaa ammattitoimintaa ja että sillä on riittävät taloudelliset ja rahoitusta koskevat voimavarat sekä tekniset ja ammatilliset valmiudet toteuttaa kyseessä oleva hankintasopimus.

Pakolliset ja hankintayksikön itse asettamat poissulkemisperusteet on tarkastettava lain 88 §:n mukaan ennen hankintasopimuksen tekemistä ensisijaisti Suomessa tai muussa Euroopan talousalueen valtiossa olevasta maksuttomasta tietokannasta (e-Certis). Rikosrekisteriote on tuhottava tai palautettava todentamisen jälkeen.

Hankinnan luonteen perusteella voidaan myös itse asettaa vaatimuksia tarjoajien taloudelliselle tilanteelle, tekniselle suorituskyvylle ja ammatilliselle pätevyydelle ja pyytää tarjoajia toimittamaan niitä koskevia selvityksiä. Näistä vaatimuksista on ilmoitettava hankintailmoituksessa. Tarjoajat, jotka eivät täytä asetettuja vähimmäisvaatimuksia, on suljettava tarjouskilpailun ulkopuolelle.

Tarjoajan soveltuvuutta koskevien vaatimusten on liityttävä tarjoajan edellytyksiin toteuttaa hankinta sekä oltava suhteellisuusperiaatteen mukaisesti suhteutettu hankinnan luonteeseen, käyttötarkoitukseen ja laajuuteen. Esimerkiksi taloudellista ja rahoituksellista tilannetta koskevilla vaatimuksilla voidaan pyrkiä varmistamaan, ettei tarjoaja hakeudu konkurssiin kesken sopimuskauden tai että tarjoajalla on käytettävissä sopimuksen täyttämiseen riittävät taloudelliset resurssit. Tekniseen suorituskyvyn liittyvien vaatimusten on luonnollisesti kohdistuttava nimenomaan hankinnan kohteena olevan palvelun tuottamiseksi tarpeellisiin seikkoihin.

Hankintalain mukaan tarjoajilta vaadittava vuotuinen vähimmäisliikevaihto saa olla enintään kaksi kertaa hankintasopimuksen ennakoidun arvon suuruinen ja sen käyttö soveltuvuusehtona tulee aina olla perusteltua hankinnan luonteesta johtuvasta syystä. Myös referenssi-vaatimusten käyttö tulee perustella sekä referenssien vaatimisella tulee olla aina merkitystä tarjoajan kykyyn toteuttaa kyseessä oleva hankinta.

Ehdokkaan tai tarjoajan sulkemisesta kilpailusta on tehtävä hallinnollinen päätös, joko heti tai viimeistään valintapäätöksen yhteydessä. Ratkaisu on muutoksenhakukelpoinen.

9.3 Tarjousten vastaanotto ja avaaminen

Saapuneet tarjoukset kirjataan tai niiden päilykseen tehdään merkintä tarjouksen saapumisaika ja vastaanottajan nimi. Tietoteknisten menetelmin tai välinein jätettyjen tarjousten vastaanotto on järjestettävä niin, ettei tarjousehtojen salaisuutta vaaranneta. Näin saadut tarjoukset on suljettava kirjekuoreen.

Tarjoukset säilytetään avaamattomina niiden avaamistilaisuuteen saakka. Myös avaamistilaisuuden jälkeen on huolehdittava siitä, että tarjoukset niihin kuuluvine hankintapäätöksen kannalta olennaisine liitteineen säilytetään huolellisesti. HILMAN kautta tulleet tarjoukset avautuvat vasta tarjousajan päätyttyä, jolloin avaamistilaisuus voidaan pitää.

Hankintayksikköä edustavat henkilöt avaavat tarjoukset ilman julkisuutta. Avaustilaisuudesta laaditaan pöytäkirja, paitsi vähäisten hankintojen osalta. Kaikki läsnäolevat allekirjoittavat avauspöytäkirjan. Avauspöytäkirjasta ilmenee tarjoajien nimet ja sen liitteenä ovat saadut tarjoukset tai niistä mahdollisesti tehty yhteenveto. Saatuja tietoja ei saa ilmaista ennen hankintapäätöksen tekemistä, jotta tarjousten jatkokäsittely ja mahdolliset välttämättömät täydentävät keskustelut eivät vaarannu. Lisäksi on muistettava, että asiakirjat voivat sisältää liikesalaisuuksia, jotka ovat lain mukaan salassa pidettäviä.

9.4 Tarjousten vertailu

Tarjouksista on aina valittavat kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous (hankintalain 93 §) eli se tarjous, jonka peruste on joko:

1. *Hinnaltaan halvin.* Kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena on ainoastaan halvin hinta.
2. *Kustannuksiltaan edullisin.* Perusteena tässä tapauksessa ovat etenkin hankinnan elinkaarikustannukset, joita ovat mm. hankintakustannukset, käyttökustannukset, huoltokustannukset sekä kierrätys- ja jätevaiheen kustannukset ja muut rakennusurakoiden, tavaroiden tai palvelujen elinkaaren aikaiset kustannukset.
3. *TAI hinta-laatusuhteeltaan paras.* Valintaperusteeksi asetetaan hinta-laatusuhteen vertailuperusteita, jotka liittyvät hankinnan kohteen laadullisiin, yhteiskunnallisiin, ympäristö- tai sosiaalisiin näkökohtiin tai innovatiivisiin ominaisuuksiin. Laatuun liittyviä perusteita ovat esimerkiksi tekniset ansiot, esteettiset ja toiminnalliset ominaisuudet, esteettömyys, kaikkien käyttäjien vaatimukset täyttävä suunnittelu, käyttökustannukset, kustannustehokkuus, myynnin jälkeinen palvelu ja tekninen tuki, huolto ja toimituspäivä tai toimitus- ja toteutusaika, sekä muut toimitusehdot. Lisäksi voidaan ottaa huomioon myös hankintasopimuksen toteutukseen osoitetun henkilöstön pätevyys ja kokemus.

Ainoastaan tarjouspyynnössä ilmoitettuja vertailuperusteita voidaan käyttää. Muita kuin ilmoitettuja vertailuperusteita ei voida käyttää, eikä vertailua voida tehdä myöskään jättämällä jokin ilmoitettu vertailtava seikka vertailematta. Kesken tarjouskilpailun tai vertailuvaiheessa ei voi lisätä, poistaa tai muuttaa etukäteen asetettuja vertailuperusteita, osatekijöitä tai painotuksia, eli ei saa luoda uusia alakriteerejä eikä arvostaa sellaisia asioita, joita ei ole mainittu tarjouspyynnössä. Vertailussa ei saa käyttää hyväksi muita kuin tarjouksessa mainittuja tietoja.

Käytettäessä kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena hinta-laatusuhdetta, on hankintailmoituksessa ja tarjouspyynnössä ilmoitettava hinta-laatusuhteen vertailuperusteet ja niiden suhteellinen painotus, esimerkiksi hinta 50 %, ominaisuus A 30 %, ominaisuus B 10 % ja ominaisuus C 10 %.

Tarjouksen valinnassa on kiinnitettävä huomiota myös saatujen tarjousten uskottavuuteen. Hankinnan laatuun ja laajuuteen nähden hinnaltaan tai kustannuksiltaan poikkeuksellisen alhainen tarjous voidaan hylätä, jos tarjoajan antama selvitys tai muu toimitettu näyttö ei tyydyttävästi selitä tarjottujen hintojen tai kustannusten alhaista tasoa.

Tarjousvertailu tulee tehdä sillä tarkkuudella, että tarjoajalle käy ilmi oman tarjouksen sijoittuminen suhteessa muihin tarjouksiin. Vertailuperusteiden soveltamisesta saatu pistemäärä perustellaan ja vertailusta tulee ilmetä, miten kutakin tarjousta on arvioitu suhteessa muihin tarjouksiin kunkin vertailuperusteen osalta. Tämän jälkeen tarjousten pistemääriä verrataan keskenään ja esitetään johtopäätös siitä, mikä tarjouksista on paras. Vertailu tulee perustella hankintapäätöksessä tai perustelumistiössä. Perustelujen tulee olla riittävät, jotta asianosaiset voivat arvioida päätöksen oikeellisuutta ja oikeussuojan tarvetta.

Pisteytyksen ja laskentakaavan tulee pysyä kaikkien tarjousten vertailuperusteiden osalta samanlaisena. Pisteytyksessä käytettävä pisteasteikko tulee määritellä jo tarjouspyynnössä ja sen tulee olla samansuuruinen kaikkien painoarvolla kerrottavien vertailuperusteiden osalta (esim. 0-10), jotta vertailuperusteiden painoarvot eivät muutu. Pisteytyksen tulee noudattaa vertailtavien tekijöiden suhteellista eroa myös laadullisten tekijöiden osalta.

10 Hankintapäätös

Hankinnasta vastaavan on tehtävä ehdokkaiden ja tarjoajien asemaan vaikuttavista ratkaisuista sekä tarjousmenettelyn ratkaisuista kirjallinen hankintapäätös, joka on perusteltava. Päätöksenteko-oikeus perustuu hallintosäännön määräyksiin. Hankintapäätös tehdään Dynasty -järjestelmässä viranhaltijapäätöksenä tai toimielimen päätöksenä.

Hankintapäätöksen muistilista:

- hankintapäätöksestä tai sen liitteistä on käytävä ilmi hankintatapahtuman keskeiset vaiheet ja päätöksen perustelut eli ratkaisuun olennaisesti vaikuttaneet seikat, kuten
 - hankinnan yleiskuvaus ja yksilöinti
 - käytetty hankintamenettely
 - miten ja keneltä tarjouksia on pyydetty
 - ketkä ovat antaneet tarjouksen
 - tarjouksen avaustilaisuuden luonne
 - tarjoajien kelpoisuus
 - tarjoajien sulkeminen kilpailusta/tarjousten hylkäämisen perusteet
 - tarjouksia koskevat tarkistusneuvottelut, jos sellaisia on pidetty
 - keskeiset vertailuperusteet mahdollisine vertailutaulukoineen
 - voittaneen tarjouksen valinta perusteluineen tarjouspyynnössä esitetyn valinta- ja arviointiperustein
 - maininta sopimuksen syntymisajankohdasta
- tarjoajille lähetettävään hankintapäätökseen on liitettävä
 - valitusosoitus eli ohjeet muutoksenhakua varten markkinaoikeudelle, sekä
 - oikaisuohje eli ohjeet hankinta-oikaisua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemisestä hankintayksikölle
- päätös perusteluineen ja muutoksenhakuohjeineen on annettava tiedoksi asianosaisille
- tiedoksianto tehdään ensisijaisesti sähköisesti käyttäen tarjoajan ilmoittamaa sähköpostiosoitetta

- tiedoksiantoa koskevaan viestiin on merkittävä tieto viestin lähettämispäivästä

11 Sopimus

Hankintapäätöksen jälkeen hankintayksikön on tehtävä hankinnasta sopimus. Sopimus syntyy erillisen kirjallisen tai sähköisen sopimuksen laatimisella ja allekirjoittamisella, ei hankintapäätöksen tiedoksi antamisella. Sopimukseen kirjataan kaikki hankinnan edellyttämät tiedot. Tarjouspyynnössä ja hankintapäätöksessä tulee ilmoittaa, että sopimus katsotaan syntyneeksi vasta kun sopijapuolet ovat allekirjoittaneet erillisen kirjallisen tai sähköisen sopimuksen. Myös pienhankinnoista tehdään lähtökohtaisesti sopimus. Pienhankinnoissa sopimuksen voi korvata kirjallisella tai sähköisellä tilauksella ja tilausvahvistuksella.

Ennen sopimuksen allekirjoittamista on varmistuttava siitä, ettei hankintapäätöksestä ole valitettu markkinaoikeuteen. EU-kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa, sekä muiden erityisten palvelujen kansallisen kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa ja kansallisen kynnysarvon ylittävissä käyttöoikeussopimuksissa on noudatettava hankintalainsäädännön mukaista odotusaikaa.

Kunnan viran- ja toimenhaltijoiden sekä tytäryhteisöjen johdon tulee varmistua siitä, että toisen sopijapuolen nimissä hankintasopimuksen allekirjoittavalla henkilöllä on kaupparekisteritietojen (tai yhdistys- tai säätiörekisteritietojen) perusteella nimenkirjoitusoikeus tai että hänellä on esittää nimenkirjoitusoikeuden omaavan henkilön allekirjoittama valtakirja.

Yleisiä sopimusehtoja kannatta ottaa osaksi laadittavaa sopimusta. Tällaisia ovat muun muassa Julkisten hankintojen yleiset sopimusehdot tavarahankinnoissa (JYSE 2022 TAVARAT), Julkisten hankintojen yleiset sopimusehdot palveluhankinnoissa (JYSE 2022 PALVELUT), Julkisen hallinnon IT-hankintojen yleiset sopimusehdot (JIT 2015), Rakennusurakan yleiset sopimusehdot (YSE 1998), Konsulttitoiminnan yleiset sopimusehdot (KSE 2013) sekä Kone- ja kuljetuspalvelujen hankinnan yleiset ehdot (KE 2008).

Sopimukset arkistoidaan kunnan arkistosäännön mukaisesti.

11.1 Hankintasopimusten valvonta

Kunnan viran- ja toimenhaltijoiden sekä tytäryhteisöjen tulee valvoa hankintasopimuksia ja niiden ehtojen toteutumista. Tämän ohjeen lisäksi tulee noudattaa hallintosäännön määräyksiä. Jokaiseen hankintasopimukseen tulee nimetä kunnan puolelta vähintään yksi yhteyshenkilö.

Hankintasopimuksen valvontaan kuuluvat vähintään seuraavat tehtävät:

- laskun asiatarkastajan on tarkistettava, että lasku on sopimuksen mukainen
- laskun hyväksyjän on huolehdittava siitä, että laskun asiatarkastaja tarkistaa laskun sopimuksenmukaisuuden
- virheistä reklamoidaan sopimustoimittajaa kirjallisesti kohtuullisen ajan kuluessa virheen havaitsemisesta
- perusteettomia hinnankorotuksia ei hyväksytä ja hinnanmuutokset on sidottu tarkoituksenmukaiseen indeksiin tai hinnankorotuksille on asetettu maksimihinnankorotus.

12 Muutoksenhaku

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voi hakea muutosta saattamalla asia markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Markkinaoikeuteen voi valittaa tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee.

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi lisäksi tehdä hankintayksikölle kirjallisen vaatimuksen hankintaoikaisusta.

Hankintaoikaisun voi tehdä myös pienhankinnoissa, jotka eivät muutoin kuulu hankintalain soveltamisalaan ja joista ei voi hakea muutosta markkinaoikeudelta. Pienhankinnoissa on hankintaoikaisuvaatimuksen lisäksi mahdollisuus tehdä kuntalain mukainen oikaisuvaatimus.

Hankintayksikkö voi itse ottaa hankintapäätöksen tai ratkaisun korjattavakseen 90 päivän kuluessa siitä, kun hankintaoikaisun kohteena ollut päätös on tehty. Hankintaoikaisu voi perustua virheelliseen lain soveltamiseen tai asiassa ilmenneeseen uuteen tietoon, joka voi vaikuttaa päätökseen. Hankintaoikaisua voidaan käyttää myös tilanteessa, jossa hankintapäätöksen tekemisen jälkeen sopimusneuvottelut valitun tarjoajan kanssa kariutuvat tai kyseinen tarjoaja ei kykenekään toteuttamaan hankintaa.

Asianosaisen on esitettävä hankintaoikaisuvaatimus 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankinnan päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Muutosta hakevan on ilmoitettava kirjallisesti hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuteen. Valituksen tultua vireille markkinaoikeus voi kieltää, keskeyttää tai sallia hankintapäätöksen täytäntöönpanon taikka määrätä hankintamenettelyn muutoin keskeytettäväksi väliaikaisesti markkinaoikeuden käsittelyn ajaksi.

13 Erinäiset määräykset

Tarjouksen, hankintaa koskevan sopimuksen tai sen tulkintaa koskevan asian käsittelyyn tai tavaran tai palvelun tarkistamiseen osallistuvan henkilön on oltava esteetön. Esteellisyydestä hankinta-asioissa on voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty kuntalaissa ja hallintolaissa.

Hankintoja koskevien asiakirjojen julkisuus riippuu hankinta-asian käsittelyvaiheesta. Asiakirjojen julkisuudessa noudatetaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) eli julkisuuslain säännöksiä. Hankintaviranomainen ei saa ilman asianosaisen suostumusta käyttää oikeudettomasti tietoja, jotka liittyvät tarjouksen tehneen elinkeinonharjoittajan liike- tai ammattisalaisuuteen.

Lain tilaajanselvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä eli niin sanotun tilaajavastuulain mukaan tilaajan tulee ennen vuokratyövoiman käyttöä koskevan sopimuksen tai alihankintasopimuksen tekemistä pyytää sopimuspuoleltaan selvitys lakisäätteisten velvoitteiden noudattamisesta ja sovellettavista työhedoista. Selvitysvelvollisuuden laiminlyönnistä voi seurata laiminlyöntimaksu. Tilaajavastuulaissa tilaajalla tarkoitetaan sitä, joka käyttää vuokrattua työntekijää ja jonka työtiloissa tai työkohteessa työskentelee alihankintasopimukseen perustuvaa työvoimaa.

14 Hankintaohjeen voimaantulo ja kumottavat ohjeet

Tämä hankintaohje tulee voimaan 1.4.2023 ja samasta ajankohdasta alkaen kumotaan 6.8.2012 kunnanhallituksen hyväksymä Tuusniemen kunnan hankintaohjeistus.